

Asia: VN/24131/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleishuomiot hallituksen esityksestä?

Hallituksen esitys vaatisi toteutuessaan rajanylityskunnilta sellaisia henkilöstö- ja tartuntatautiviranomaisresursseja, joita näillä ei ole. Kustannukset oletettuun hyötyyn nähden olisivat huimaavan korkeat.

Mikäli hallituksen esitys toteutuu, olisi esimerkiksi valtion toimesta perustettava erillinen rajaterveydenhuollon yksikkö, joka toimisi kaikissa rajanylityspaikoissa. Sen henkilöstö voisi perehtyä vaaditun yksilöllisen riskin arvioimiseen, sen yhteystiedot rajan ylittänyt henkilö saisi jatkotoimenpiteiden toteuttamiseksi ja se tekisi ja purkaisi henkilöiden karanteenimääräykset ja kykenisi tavoittamaan matkailijat.

Mahdollistavatko toimenpiteet riittävästi ulkomaan matkailijoiden saapumisen Suomeen?

-

Ovatko toimenpiteet riittäviä matkailun terveysturvallisuuden takaamiseksi?

-

Ovatko ehdotetut toimenpiteet välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi Suomessa ja terveysturvallisuuden lisäämiseksi matkailualalla?

Eivät ole.

Tartuntojen torjunnan tulisi nojata omaehtoiseen karanteeniin ja informointiin: henkilöille annetaan omaehtoisen karanteenin ohjeistus ja ajantasainen tieto siitä, mihin otetaan yhteyttä, mikäli ilmaantuu infektio-oireita.

Miltä toimenpide-ehdotukset vaikuttavat Suomen terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden näkökulmasta?

Toteutuessaan hallituksen esityksen mukaisena muutokset Suomeen saapuvien henkilöiden valvonta, tutkimukset ja karanteeniin määrääminen aiheuttaisivat suuria ongelmia perusterveydenhuollon henkilöstön riittävyyden osalta. Vaikutusten arviointiosuudessa mainitaan, että kolmiviikkoisjaksoissa saatettaisiin tarvita 150-500 henkeä toiminnan toteuttamiseen. Yksin Helsinki-Vantaan lentoasemalla, sen nykyisillä matkustajamäärillä (joita esityksellä pyritään moninkertaistamaan), tarvittaisiin 1-3 tartuntatautilääkärin läsnäoloa kolmessa vuorossa ympäri vuorokauden. Kunnissa ei ole ylimääräistä terveydenhuollon ammattihenkilöstöä tähän tarpeeseen, ei varsinkaan tartuntatauteihin perehtynyttä henkilöstöä. Mikäli työvoima otetaan perusterveydenhuollosta, joudutaan jo muiden koronatoimien vuoksi kasvaneita hoitojonoja edelleen lisäämään.

Tartuntatautiviranomaiset ja osaava tartuntatautihenkilöstö tarvitaan kipeästi koronaviruspandemian hallintaan, rajavalvontaan ei resurssia ole. Myös näytteenottohenkilöstöstä on jo nykyisellään pulaa.

Vaikutusten arviointiosuudessa mainitaan yhtä löydettyä positiivista testitulosta kohti käytettyjen laboratoriokustannusten Helsinki–Vantaan lentoasemalla nousseen 20 190 euroon. Suorien testikustannusten lisäksi tulevat muut toiminnan aiheuttamat kustannukset. Mikäli julkisen terveydenhuollon varoja ja henkilötyövoimaa on tarkoitus tässä mittakaavassa käyttää matkailijoiden tutkimiseen, on kustannusten oltava avoimesti julki tuotuja, ja myönnettävä, että nämä resurssit ovat pois muusta terveydenhuollosta.

Viranomaispäätöksellä karanteeniin määrättäville henkilöille olisi järjestettävä elintarvikehuolto ja majoitus karanteenin ajaksi, mikä edelleen lisää esityksestä kunnille koituvia kustannuksia.

Suomeen saapuvien henkilöiden karanteenipäätösten tekeminen vaatisi mittavat tartuntatautiviranomaisresurssit. Esityksessä mainitaan, ettei ryhmäpäätösten tekeminen tule kyseeseen. Jokaisen henkilön tarkka haastattelu yhteisellä kielellä yksilöllisen tartuttamisriskin arvioimiseksi on kuitenkin epärealistinen suunnitelma, jonkin asteinen ennako-oletukseen perustuva riskinarvio on pakko tehdä. Henkilöt, joilla ei ole pysyvää osoitetta Suomessa, hajaantuvat ympäri Suomea eri kuntien alueille. Heidän tavoittamisensa testitulosten saamiseksi ja tilanteen niin salliessa karanteenipäätöksen purkamiseksi ja ehkä myös karanteenin toteutumisen valvonta, tuottaisi suuria käytännön ongelmia. Tartuntatautiviranomaisten työpanos tarvitaan muualla.

Onko esityksessä määritelty tarkoituksenmukaisesti ja perustellusti ne henkilöryhmät, joihin väliaikaisia säännöksiä ei sovellettaisi?

Kyllä on.

Lähteenmäki Riikka

Tampereen kaupunki - Apulaispormestari Johanna Loukaskorpi, sosiaali- ja terveyspalvelut